Pieter van Breugel, aanstichter van **bijenhotels**

Afgelopen zomer verscheen de *Basisgids Wilde bijen* van de KNNV-uitgeverij. Deze gids is gemaakt door bijenkenner Pieter van Breugel. Eind september stelde ik hem een aantal vragen, onder andere over zijn nieuwe boek.

Tekst Caroline Elfferich

"Al meer dan 35 jaar ben ik in wilde bijen geïnteresseerd", vertelt Pieter van Breugel. "Mijn belangstelling werd gewekt toen ik met een collega-docent langs een spoorwegemplacement wandelde. We zagen daar zandhoopjes en waren nieuwsgierig wat er in nestelde. Het bleken wilde bijen te zijn. Destijds was daar nog weinig over bekend. We zochten eerst in Engelse literatuur. Later verschenen boeken van de Duitse bijenspecialist Paul Westrich met fantastische beschrijvingen van wilde bijensoorten. Die leverden veel inspiratie op."

Oogstrelende kleurklodders

"Het bestuderen van bijen doe ik vooral in mijn eigen tuin. Een gewone stadstuin kan zeker door vijftig soorten wilde bijen bezocht worden. Je moet dan wel zorgen voor een ruim en stabiel aanbod aan bloemplanten die voor de overleving van bijen belangrijk zijn. Mijn eigen tuin heeft een oppervlakte van ongeveer 200 m². Daarin groeit een grote variatie aan plantensoorten, waaronder meerdere soorten klokjes. De keuze van de planten is belangrijk. Bloeiende planten uit tuincentra zijn vaak oogstrelende 'kleurklodders', die nauwelijks nectar of stuifmeel voor insecten opleveren.
Het meest interessant vind ik het gedrag van insecten en met name wilde bijen en hun levenscyclus. Jaren geleden ben ik begonnen met de constructie van bijenhotels in mijn tuin, als nesthulp voor wilde bijen. Dat was toen nog niet gebruikelijk. Ik ben een beetje de aanstichter van bijenhotels. Ondertussen zijn er allerlei insectenhotels te koop, met dennenappels en houtkrullen. Die zien er leuk uit, maar hebben geen enkele waarde voor insecten."

Opus Magnum

"In de inleiding van de *Basisgids Wilde bijen* schrijf ik een kort stukje over bijenhotels. Dit onderwerp bespreek ik veel diepgaander in mijn opus magnum: *Gasten van bijenhotels*. Dit boek, met een gewicht van tweeënhalve kilo, is uitgegeven door EIS Kenniscentrum insecten. Je kunt het gratis downloaden als pdf. Op bijenhotels komt van alles af. Ongeveer twintig procent van de wilde bijensoorten maakt ervan gebruik, maar ook wespen en allerlei soorten parasieten. Heel interessant om de ontwikkelingen te volgen. Ik grijp nooit in. In de *Basisgids Wilde bijen* beschrijf ik 133 soorten aan de hand van foto's. Van de ondergronds nestelende bijen heb ik nog veel aanvullende foto's moeten maken. Dat kostte veel tijd. Zelf maak ik vooral actiefoto's, zoals bloembezoek, nestbouw en het knippen van blad. De portretfoto's zijn meestal door anderen gemaakt, onder wie Albert de Wilde en Tim Faasen. Een aantal soorten is aan de hand van foto's niet met zekerheid te determineren. De foto's geven wel enig inzicht in de diversiteit.

Honingbijen zijn inefficiënt

Wilde bijen zijn veel minder bekend dan honingbijen. Daarvan zijn honderdmaal zoveel individuen als van alle andere bijensoorten samen. Als het op voortplanting aankomt zijn honingbijen echter erg inefficiënt: een groot aantal (mede) werksters brengt slechts enkele koninginnen voort. Wilde bijen zijn daarin een stuk efficiënter. Desondanks hebben ze moeite om zich te handhaven in ons land. Naar wilde bijen moet je echt op zoek. De gids draagt hopelijk bij tot meer interesse voor onze inheemse bijensoorten." ■

Pieter van Breugel bij een van zijn bijenhotels | **Foto** Annemarie van Diepenbeek

Vrouwelijke grote bladsnijder *(Megachile willughbiella)* | **Foto** Pieter van Breugel